
Alumna: Clara Pérez Calderón

Tutora: Cristina Vila Muñoz

Creació d'un projecte hospitalari a la República Centreafricana (RCA)

Imagina't despertar-te cada dia, aixecar-te de terra perquè no tens llit i intentar sobreviure als constants atacs de les bandes i grups armats que governen el país. Posat en una situació en la qual no tens res a perdre perquè bàsicament t'ho han pres tot: no tens casa, no tens roba, no pots accedir a cap lloc, no tens menjar, no tens res. El més probable és que no t'hagis adonat de com ha ocorregut, però ara has de seguir endavant per mantenir-te en vida, tu i els teus familiars. Com et sentiries si et trobessis en una situació com la que t'he plantejat? Doncs el meu treball de recerca neix en el moment que sento la necessitat de desemmascarar les grans desigualtats socio sanitàries i trobar-hi alguna solució amb els mínims recursos necessaris. El principal objectiu d'aquest treball és oferir un projecte d'ajuda, una via alternativa per mantenir en vida la població de la República Centreafricana (RCA), un dels països més pobres del món. La meta és aconseguir arribar a remodelar i rehabilitar un hospital en ruïnes amb la finalitat d'abastir a la major part de la població possible amb els mínims serveis necessaris per tal de reduir la taxa de mortalitat causada per la manca de recursos. Amb tot, les dificultats han estat presents en tot moment en tractar-se d'un país pràcticament incomunicat i sense xarxa d'Internet. La metodologia emprada ha estat bàsicament reunir informació sobre els conceptes que necessitava: la situació actual del territori en els àmbits socio sanitari, econòmic

OS
VTERAS

**MEDICO
SIN FRON**

i polític, el material mèdic imprescindible i el preu de la reforma, entre d'altres. Per aconseguir-ho, d'una banda ha estat necessària la lectura de llibres sobre el tema en qüestió, com ara *Pallassos i monstres, la història tragicòmica de 8 dictadors africans*, de l'escriptor A. Sánchez Piñol, així com la cerca a Internet. D'altra banda, també he realitzat dues entrevistes a personal actiu al país africà. Una d'elles és Mila Font (delegada de comunicacions de Metges Sense Fronteres) i l'altra és Sara Miró (infermera en actiu de Metges Sense Fronteres).

La feina la podem dividir en dos grans apartats: un d'ells dedicat detalladament a l'àmbit teòric i la recerca d'informació, i l'altre més centrat en la part pràctica de buscar una solució alternativa al problema plantejat.

Pel que fa a l'àmbit teòric, el principal objectiu ha estat analitzar quina és la situació actual que pateix el continent africà, i en concret el país de la RCA, i quines són les malalties que més vides s'emporten al llarg dels anys, bàsicament per la inexistència de recursos sanitaris.

En primer lloc, la RCA defineix el seu sistema polític com una república, com el seu nom indica. Tot i així, el president, François Bozizé, actiu fins a l'any 2013, va ocupar el poder a partir d'un cop d'estat juntament amb les seves fidels tropes armades. L'Àfrica és el continent amb més deficiència econòmica mundial. Els països que el componen viuen principalment de recursos naturals que després són explotats per les grans potències mundials que regnen en el món de l'oferta i la demanda. Per sobreviure, els ciutadans de la RCA es dediquen bàsicament a l'agricultura de subsistència i a l'explotació forestal. Els indicadors econòmics són prou alarmants com per etiquetar aquest país com un dels menys desenvolupats del món. A més, les dificultats econòmiques no han permès dotar la nació d'infraestructures decents per mantenir una població en condicions de vida saludables.

En segon lloc, la RCA és un país amb 4,6 milions d'habitants, molts dels quals no tenen accés a centres mèdics. Entre les malalties que més morts causen a la RCA trobem la malària i el VIH, dues malalties que a la majoria de països han estat reduïdes i controlades. La majoria de territoris que encara pateixen epidèmies d'aquestes dues malalties són sobretot llocs precaris amb un difícil accés a centres mèdics i amb un subdesenvolupament en aquest mateix sector. D'una banda, la malària té com a principal objectiu les dones i els menors en zones de renda baixa. L'educació, la prevenció i les mesures de control són primordials per aconseguir reduir el nombre de casos d'aquesta malaltia. D'altra banda, el VIH o virus de la immunodeficiència humana és un retrovirus que ataca el sistema immunitari de la persona afectada. Concretament el virus del VIH destrueix les cèl·lules CD4 o limfòcits que són les encarregades de la creació d'anticossos per a la lluita contra aquests agents externs. D'aquesta manera, el virus és capaç d'eliminar les cèl·lules que podrien destruir-lo. És per això, i per les dificultats de poder trobar-hi una cura a causa de l'alta freqüèn-

cia de mutació dels retrovirus, que el VIH ha esdevingut una malaltia crònica. En conseqüència, he necessitat ajuda extra de la mà de Metges Sense Fronteres (MSF), una entitat la tasca de la qual es limita a l'àmbit de la sanitat, i que s'implica en territoris en els quals la guerra i les condicions infrahumanes de vida fan que el fet de viure sigui una lluita constant sense cap final pròsper.

Així doncs, després d'aquesta anàlisi i de l'ajuda de MSF, m'he centrat específicament a trobar una alternativa viable per als ciutadans del país de la RCA, ja que estan definits com les persones més pobres i desafavorides però, al mateix temps, més felices que hi ha al planeta Terra; la solució ha resultat ser la remodelació i rehabilitació d'un hospital en ruïnes. El lloc escollit ha sigut Bangui, la capital del país, on la densitat de població és més elevada i, per tant, on es registren més atacs violents i hi ha més persones en perill. L'hospital que es rehabilitarà es troba al centre de la capital, i es tracta d'un hospital que ha quedat en ruïnes a causa de la guerra civil i del qual no tenim cap constància que estigui en ús. L'hospital té el nom d'Hospital Bede. Per al pla de finances, hem decidit distribuir-lo segons les necessitats de cada zona hospitalària. La reforma proporcionarà una readaptació de l'espai per tal de tenir les infraestructures mínimes per atendre el major nombre possible de pacients. El centre estarà dividit en quatre consultes externes, una sala de radiologia, una sala d'ecografia, un quiròfan, un apartat d'urgències, una farmàcia i una zona per a 50 hospitalitzacions internes. Per a elaborar el pressupost hem dividit les despeses segons l'àrea a la qual pertanyen, l'àmbit en el qual s'utilitzen i la seva funció medicinal. Cada instal·lació necessita unes característiques diferents, uns usos determinats i unes condicions ajustades mil·limètricament perquè el seu rendiment sigui el més elevat possible. Així doncs, la diferenciació de sales ha estat el resultat més adient per a una bona planificació econòmica i pressupostària. El pressupost total ha estat de 7.106.302,00 €: 2.280.500,00 € per a la infraestructura i 4.280.500,00 € per a l'equipament (la taula del material imprescindible està adjunta al treball en si). Per obtenir més informació, he decidit enviar una enquesta fent-la arribar al major nombre possible de persones el principal objectiu de la qual ha estat comprovar dos aspectes clau sobre la reconstrucció de l'hospital a RCA. La primera de les enquestes s'ha basat en l'anàlisi sobre si la ciutadania catalana és conscient del grau de desigualtat que existeix entre Catalunya i la RCA. I, en segon lloc, comptabilitzar amb un percentatge aproximat la possibilitat que el meu projecte obtingués ajuda econòmica nacional, abans de proposar-lo a entitats internacionals, per poder concloure'n posteriorment la viabilitat.

Per acabar, la hipòtesi inicial va ser: «Seria possible construir un hospital capaç d'abastir les necessitats bàsiques mèdiques dels ciutadans reduint d'aquesta manera el nombre total de morts a causa de la insuficiència de recursos?». Després de finalitzar el treball, he pogut comprovar que la diferència entre les qualitats de

vida aquí a Catalunya i a RCA són més que abismals, superen qualsevol expectativa de semblança. El grau de desigualtat és enormement elevat. Per tant, ha quedat comprovat que no es pot deixar una civilització en l'oblit, ja que les conseqüències empitjoren dràsticament a mesura que el temps corre. Puc afirmar, doncs, que ha quedat comprovada que la meua idea inicial no era del tot impossible. La possibilitat existeix i hauria de fer-se extensible a més d'un país en estat de crisi de subsistència; no són culpables del seu estat, sinó que han estat víctimes de les grans potències mundials que només busquen el seu benefici propi i aconseguir el màxim benefici possible.

Durant l'elaboració d'aquest projecte, les dificultats trobades han estat diverses. En primera instància, cal considerar que la RCA és un país sense accés a la xarxa d'Internet i no tenen pràcticament accés al corrent elèctric; per tant, les informacions obtingudes són les mínimes i necessàries que es coneixen. D'una banda, molta informació està sota el control de les grans potències que s'aprofiten de les seves matèries primeres, i d'altra informació directament no es coneix pel fet que no hi ha ningú ni cap mètode per enregistrar-la en alguna base de dades. D'altra banda, cal mencionar que la part més difícil del treball ha estat la realització del pressupost. Així com avaluar les principals causes de mort, quins materials són els que utilitzarem per treballar i, sobretot, definir quin és el tractament adequat i necessari per erradicar les malalties que al primer món ja són inexistents o hem après a conviure-hi. En aquests moments, només cal buscar l'ajuda d'una ONG per engegar la segona fase del projecte: donar visibilitat a la complicada supervivència que pateixen els ciutadans centreafricans.

No obstant això, el treball ha estat molt profitós. Desemascarar les injustícies socials no és gens fàcil perquè a ningú no li interessa que surtin a la llum. De totes maneres, m'hauria agradat poder implicar-m'hi d'una manera més activa, participant en el terreny de batalla, però les condicions no m'ho han permès. Concretament, la recerca m'ha obert els ulls i crec que haurien de donar-se a conèixer aquests casos a la població mundial perquè encara no som conscients de les diferents condicions de vida. Potser hem tingut sort, o potser no, però el que no pot ser és que per haver nascut en algun lloc d'aquest món estiguem condicionats de per vida. Les fronteres han de desaparèixer i el món ha de connectar-se completament, implicant tots els països de manera que visquin en un estat de convivència pacífica permanent.
